

Asia Kopiointilisenssi

Hakija Tietokirjailijat RY

Annettu 11.11.1991

Tiivistelmä *Tekijänoikeuslain 11 a § ei soveltunut kustannustoiminnan luonteiseen toimintaan tai monistamiseen silloinkaan, kun monistaminen tapahtui valokopiointitekniikkaa käyttäen. Lain 11 a §:n mukaiset oikeudet eivät kuuluneet kustannussopimuksen piiriin, ellei niistä oltu siinä erikseen sovittu. Tekijä voi erikseen sopia kopioinnista maksettavien korvausten jakamisesta kustantajan kanssa riippumatta siitä, onko tekijä siirtänyt kustantajalle varsinaiset kopiointioikeudet.*

SELOSTUS ASIASTA

Tietokirjailijat ry pyytänyt 2.4.1991 päivätyllä kirjeellä tekijänoikeusneuvoston lausuntoa kustannussopimukseen liittyvistä tekijänoikeudellisista kysymyksistä.

Lausuntopyynnössä viitataan tekijänoikeuslain 3 luvun säännöksiin tekijänoikeuden siirtymisestä ja erityisesti säännöksiin, jotka koskevat kirjallisten teosten oikeuksien luovuttamista kustantajalle julkaisemista varten. Lausuntopyynnössä todetaan tekijänoikeuden luovutusta koskevien säännösten tahdonvaltaisuus ja lausuntopyynnön mukaan kustannustoiminnassa noudatetaan yleisesti Pohjoismaiden kustantajaneuvoston syyskuun 18. päivänä 1937 ja Suomen kustannusyhdistyksen 7. joulukuuta 1937 hyväksymiä yleisiä määräyksiä, jotka ovat lausuntopyynnön liitteenä. Kyseiset yleiset määräykset ovat yleensä liitteenä varsinaisessa kustannussopimuksessa. Kustannussopimuksessa on kyse tekijänoikeudellisen käyttöoikeuden luovuttamisesta kustantajalle. Varsinaisessa kustannussopimuksessa on määritelty oikeuksien siirtyminen epätarkasti.

Lausuntopyynnössä todetaan, että sekä nykyisessä vuonna 1961 säädetyssä tekijänoikeuslaissa että vuonna 1927 säädetyssä laissa tekijänoikeudesta henkisiin tuotteisiin tekijänoikeuksia on rajoitettu. Tekijänoikeuslain 2 luvussa säännellyt tekijänoikeuden rajoitusta koskevat säännökset määrittelevät tekijänoikeudellisesti suojattujen teosten vapaan käyttämisen rajat sekä vastaavasti rajaavat sen tekijänoikeudellisen substanssin ääriviivat, missä puitteissa tekijä voi positiivisesti tai negatiivisesti määrätä teoksesta suhteessa muihin henkilöihin.

Lausuntopyynnön mukaan tekijä voi kustannussopimuksen solmimalla luovuttaa kustantajalle käytettäväksi ne oikeudet, joista hän voi itsenäisesti määrätä suhteessa kolmanteen henkilöön. Kustannussopimusta solmiessaan kustantaja on sekä aikaisemmin voimassa olleen lain että nykyisen voimassa olevan lain aikana ottanut huomioon ne tekijänoikeuden rajoitukset, joiden osalta oikeus ei kuulu disponoitavaan oikeussubstanssiin.

Tietokirjalijat ry pyytää tekijänoikeusneuvoston lausuntoa siitä, mitä tekijänoikeuslaissa tarkoitettuja oikeuksia on lausuntopyynnön liitteenä olevien sopimusten mukaan siirtynyt tekijältä kustantajalle. Kustannussopimuksessa käyttöoikeus on rajoitettu koskemaan kirjallisen tuotteen monistamista ja julkaisemista kirjan muodossa. Kustannussopimuksella ei siten esimerkiksi ole luovutettu jo julkaistujen teosten valokopiointioikeutta.

Tietokirjalijat ry on tekijänoikeusneuvoston pyynnöstä täydentänyt ja tarkentanut lausuntopyyntöään. Lausuntopyyntöön on liitetty yksi 29.5.1985 allekirjoitettu kustannussopimus, jossa on sovittu yksinomaisten kustannusoikeuden luovutuksesta. Kustannussopimukseen liittyy kiinteänä osana Pohjoismaiden kustantajaneuvoston ja Suomen Kustannusyhdistyksen hyväksymät yleiset määräykset.

Lausuntopyynnössä pyydetään tekijänoikeusneuvostoa lausumaan,

1) mitkä tekijänoikeuslaissa tarkoitetut oikeudet ovat sopimuksen tekemisen yhteydessä siirtyneet kustantajalle.

Samalla pyydetään tekijänoikeusneuvostoa erityisesti ottamaan kantaa siihen,

2) onko kustannussopimuksessa määrätty oikeudesta valmistaa teoksesta kappaleita tekijänoikeuslain 11 a §:n nojalla valokopioimalla tai vastaavin menetelmin.

Lopuksi tekijänoikeusneuvostolta pyydetään lausuntoa siihen,

3) minkä oikeusohjeen tai määräyksen perusteella kustantaja olisi oikeutettu saamaan tekijänoikeuslain 11 a §:n perusteella jaettavista valokopiointikorvauksista osuuden.

Suomen Kustannusyhdistys ry:n ja Kopiosto ry:n vastineet

Tekijänoikeusneuvosto on varannut Suomen Kustannusyhdistys ry:lle ja Kopiosto ry:lle tilaisuuden vastineen antamiseen.

Suomen Kustannusyhdistys ry:n vastine

Suomen Kustannusyhdistys ry käsittelee vastineessaan lausuntopyynnössä esitettyjä kysymyksiä kysymyskohtaisesti.

Kysymys 1.

Vastineessa todetaan, että vakiokustannussopimukseen sisältyvän käsitteen "yksinomainen kustannusoikeus" tulkinta on jo vuosikymmenien ajan ollut – niin kustantajain kuin kirjailijainkin hyväksymä – varsin vakiintunut sekä erityisesti kustannuskäytännössä selkeä ja kiistaton. Yleisten määräysten kustannusoikeuden määrittämiseksi käytämä sanonta, jonka mukaan kustannusoikeudella tarkoitetaan:

"tekijän kustantajalle luovuttamaa yksinoikeutta kirjallisen tuotteen monistamiseen ja julkaisemiseen kirjan muodossa" ei ole aiheuttanut mainittavaa tulkintaerimielisyyttä.

Vastineen mukaan kustannussopimuksella tekijä luovuttaa kustantajalle kaikki ne oikeudet, jotka ovat tarpeen ja jopa välttämättömät "kirjallisen tuotteen monistamiseen ja julkaisemiseen kirjan muodossa".

Vastineessa todetaan, että edellä mainitun oikeuden luovutukseen voi sisältyä myös valokopioimisoikeuden siirtyminen kustantajalle sellaisissa tapauksissa, joissa tarkoitus olisi monistaa kirjan muodossa julkaistava teos valokopioimalla. Oikeus siihen sisältyy ilman muuta kustannusoikeuden käsitteeseen, sillä kustannussopimus ei tee eroa siinä, mitä teknistä menetelmää käyttäen teoskappaleita monistetaan, kunhan niiden valmistaminen ja levittäminen tapahtuu kustannustoiminnan määrin ja muodoin.

Vastineessa todetaan, että lausuntopyynnössä tuskin tarkoitetaan valokopiointioikeuksia edellä olevan kaltaisessa tapauksessa, vaan valokopiointioikeuksia muissa tapauksissa. Vastineessa katsotaan, että ajatus siitä, että kustannussopimuksella teoksensa yksinomaisen kustannusoikeuden kustantajalleen luovuttaneelle kirjailijalle jäisi oikeus saman teoksen valokopioimiseen – kokonaan tai osittain – ja oikeus niiden valokopioiden levittämiseen siten kilpaillen oman kustantajansa kanssa, on täysin virheellinen ja koko kustannusoikeuden käsitteen vastainen. Samoin on väärä ajatus, että kustannussopimuksen teoksestaan solmineella tekijällä saattaisi olla lupa sen hengen vastaisesti luovuttaa valokopioimisoikeus ja valokopioiden levittämisoikeus kolmannelle osapuolelle sopimatta siitä kustantajan kanssa.

Vastineessa katsotaan, että kieltö sopia valokopiointioikeuksista sopimatta siitä kustantajan kanssa johtuu jo asian luonnosta, mutta myös – ex analogia – Yleisten määräysten 1 §:n 2. ja 3. momentin määräyksistä, joiden mukaan tekijällä ei ole oikeutta julkaista "sopimuksenalaisista kirjallisista tuotteista" osittainkaan aikakaus- tai sanomalehdessä eikä liioin "omalla

tai toisen kustannuksella" julkaista osittainkaan teosta, joka kilpailee sopimuksenalaisen tuotteen kanssa.

Kaikki edellä sanottu koskee vastineen mukaan kirjailijan oikeutta teokseen, jota konkreettisessa muodossa edustaa käsikirjoitus. Kustannussopimus estää siis kirjailijaa disponoimasta teoksestaan, kirjansa käsikirjoituksesta, sellaisin tavoin – esimerkiksi valokopioimalla – joilla loukattaisiin tai kavennettaisiin kustantajalle siirtynyttä yksinomaista kustannusoikeutta. Tuon laatuisten valokopioimisoikeuden jääminen tekijälle romuttaisi nimittäin käytännössä kustannussopimuksen sisältämät oikeudet varsin perusteellisesti.

Edelleen vastineessa katsotaan, että teoksen tekijällä eli kirjailijalla ei voi olla oikeutta yksittäisten teoskappaleiden, siis kustantajan valmistamien ja myyntiin levittämien tuotteiden – kirjanidosten – valokopioimiseen lain tai sopimuksen mukaan ilman kustantajan suostumusta sen paremmin kuin kenelläkään tahansa sivullisella.

Teoskappaleista kirjailijalle kuuluu sopimuksen mukainen tekijänpalkio, mutta ei valtaa disponoida niistä ja niiden kopioimisesta. Jos – ja kun – kirjoja valokopioidaan ja siitä korvauksia suoritetaan, tuo korvaus kuuluu yhteisesti sekä kirjailijalle että kustantajalle; tästä vallitsee jatkuvasti laaja yksimielisyys, eikä sitä ole haluttu kirjailijain puoleltakaan tähän mennessä kiistää.

Vastineessa katsotaan, että sekä lainsäädännön esitöistä että kopiointikorvausten jakoperusteesta 7.6.1985 julistetun välitystuomion perusteista käy ilmi varauksettomasti, että kopiointikorvauksiin oikeutettuja ovat sekä kustantajat että kirjailijat. Tätä oikeutta kustantajilta ei ole voinut riistää enempää tekijänoikeuslaki kuin kirjailijain kanssa solmitut kustannussopimuksetkaan. Päinvastoin laki selvästikin asettaa kustantajan ja kirjailijan yhdessä kopioimista koskevan oikeudenhaltijan asemaan ja näkee kustantajan kirjailijan ohella oikeutetuksi kopioimiskorvaukseen.

Kysymys 2.

Vastineessa katsotaan, ettei kysymyksellä ole merkitystä. Tekijänoikeuslain 11 a §:ssä ei ole nimittäin lainkaan puhe teoksen monistamisesta kustannustoiminnan luonteisesti, joten sanottu lainkohta ei voi edes tarkoittaa samaa asiaa kuin kustannussopimus, eikä vakiokustannussopimuksessa liioin ole kysymys 11 a §:n tarkoittamasta valokopioimisesta tai kopiointikorvauksista.

Tekijänoikeuslain 11 a §:n nojalla Kopiosto ry:n hallitus jakaa valokopiointiin perustuvat kopiointikorvaukset siten kuin julkaistujen teosten oikeudenhaltijain kesken on sitovasti sovittu ja viimeksi 7.6.1985 julistetussa välitystuomiossa määrätty.

Kysymys 3.

Vastineessa todetaan, että vastaus tähän kysymykseen sisältyy jo edelliseen. Tekijänoikeuslain 11 a § tarkoittaa "tekijöistä" puhuessaan sekä kustantajaa että kirjailijaa, mikä käy ilmi selvästi lain valmistelutöistä. Sama periaate käy ilmi välimiesoikeuden 7.6.1985 julistamasta välitystuomiosta, jonka perusteluissa todetaan varauksettomasti, että kopiointikorvauksiin oikeutettuja ovat sekä kustantajat että kirjailijat, ja todetaan osapuolten olevan tästä yksimielisiä "eikä kumpikaan osapuoli ole edes väittänyt, ettei vastapuoli olisi korvauksiin oikeutettu".

Edelleen vastineessa todetaan, että valokopiointikorvausten jakamista koskeva asia on sen laatuinen, että siihen osallisilla on laillinen oikeus siitä keskenään sopia. Korvausten jakaminen on annettu Kopiosto ry:n hallituksen tehtäväksi. Kustantajain ja kirjailijain kesken on 26.9.1984 sovittu, että kysymys korvausten jaon perusteista alistetaan välimiesoikeuden ratkaistavaksi, ja osapuolet ovat tehneet 6.11.1984 tätä koskevan välityssopimuksen.

Välityssopimuksen mukaisesti asia on käsitelty välimiesmenettelyssä, jossa on 7.6.1985 annettu välitystuomio ja siinä määrätty korvausten jako-osuuksista nimenomaan tietokirjailijain ja kustantajain kesken. Tämä välitystuomio muodostaa osapuolten välisen sitovan suosituksen Kopiosto ry:n hallitukselle kopiointikorvausten jakoperusteiksi.

Välimiesoikeuden ratkaisusta käy ilmi, että nimenomaan tietokirjailijat vaativat lain ja keskinäisen sopimuksen mukaista sitovaa välitystuomiota ja että tietokirjailijat itse tahtoivat välimiesoikeuden ratkaisun olevan voimassa jatkuvasti, eikä siis määräaikaisena.

Vastineessa todetaan lopuksi, että kustantajan oikeudet kopiointikorvauksiin perustuvat sekä tekijänoikeuslakiin ja Kopiosto ry:n sääntöihin että osapuolten keskinäisen sopimuksen perusteella asetetun välimiesoikeuden tekemään molempia osapuolia edelleenkin kiistattomasti velvoittavasti sitovaan ratkaisuun.

Kopiosto ry:n lausunto

Kopiosto ry:n hallitus on kokouksessaan 29.8.1991 päättänyt ollaottamatta kantaa nyt esillä olevan yksittäisen kustannussopimuksentulkintaan. Kopiosto ry on kuitenkin katsonut lausuntopyynnön liittyvän olennaisilta osin toimintaansa valokopiointilupien myöntäjänä ja Kopiosto on toimitanut tekijänoikeusneuvostolle muistion, jossa selvitetään eräitä tässä toiminnassa vakiintuneita periaatteita ja menettelytapoja.

Kopioston muistiossa todetaan, että Kopiosto perustettiin vuonna 1978 tekijänoikeuslaissa tarkoitettujen oikeuksien haltijoiden yhteisen edun

edistämistä ja valvomista varten, mikä ilmenee muistioon liitetystä yhdistyksen säännöistä. Kopioston jäsenenä oli vuoden 1991 alussa 41 tekijöiden ja kustantajien järjestöä. Muistion liitteenä on luettelo jäsenjärjestöistä. Jäsenjärjestöjen jäsenenä on tekijänoikeuslainsäädännössä tarkoitettujen oikeuksien haltijoita.

Kopioston jäsenjärjestöjen jäsenistä on noin 26.500 tekijänoikeudenhaltijaa antanut tekijänoikeusjärjestölleen valtuuden valvoa puolestaan eräitä julkaistujen teosten jälkikäyttöä koskevia oikeuksia. Valtuudet on siirretty standardimuotoisella siirtovaltakirjalla. Muistion liitteenä on valvontavaltakirja. Valtakirjan 4 §:n mukaan järjestöllä on oikeus siirtää valtuudet edelleen Kopiostolle. Valtakirjalla siirrettyihin valtuuksiin sisältyy myös oikeus valvoa valokopioimalla tai vastaavalla menetelmällä tapahtuvaa kappaleiden valmistamista julkaistuista teoksista. Valtuus ei koske kustannustoiminnan luonteista kappaleiden valmistamista.

Kopioston jäsenjärjestöt ovat siirtäneet mainitut valvontavaltuudet erillisillä Kopioston kanssa solmituilla yhteistyösopimuksilla edelleen Kopiostolle. Kaikkiaan 24 jäsenjärjestöä on solminut valokopiointioikeuksia koskevan yhteistyösopimuksen. Myös Suomen Kustannusyhdistys ry sekä Tietokirjailijain Liitto ry ja Oppikirjantekijät ry, joiden sitoumukset ovat siirtyneet Suomen tietokirjailijat ry:lle, ovat solmineet yhteistyösopimuksen. Yhteistyösopimukset ovat muistion liitteenä.

Kopioston muistiossa todetaan, että tekijänoikeuslain 11 a §:n perusteella Kopiosto ry:n kanssa tehty sopimus, joka koskee tietyn alan teosten kopiointia, antaa luvan saaneelle oikeuden kopioida myös muiden kuin Kopioston edustamien tekijöiden teoksia samalta alalta. Tämä oikeus luvan saajalla on suoraan lain nojalla. Mainittu lainkohta ei kuitenkaan anna Kopiostolle yleistä valtuutta valvoa mainittujen ulkopuolisten oikeudenhaltijoiden etua.

Kopiointisopimusten osalta Kopioston muistiossa viitataan tekijänoikeuslain 11 a §:n valmistelutöihin, joissa todettiin, että olisi suotavaa, että valokopiointia koskeva sopimusjärjestelmä olisi keskitetty. Kopioston toiminta onkin käytännössä rakentunut lainvalmistelutöissä tarkoitettuun tavoin kokonaisia opetustoiminnan sektoreita ja elinkeinoelämän ja viranomaistoiminnan aloja kattaville laajoille yleissopimuksille.

Kopiosto on tehnyt koulukopiointisopimuksen, sopimukset valtion-, kunnallis- ja kirkollishallinnon kopioinnista, sekä elinkeinoelämän ja järjestöjen kopiointia koskevia valokopiointisopimuksia.

Kopioston tutkimusten mukaan suojattua aineistoa valokopioitiin opetusministeriön alaisissa oppilaitoksissa vuonna 1988 noin 180 miljoonaa sivua, valtionhallinnossa ja valtion liikelaitoksissa vuonna 1989 noin 40 miljoonaa sivua, kunnallishallinnossa vuonna 1986 noin 23 miljoonaa si-

vua, kirkollishallinnossa noin 3.4 miljoonaa sivua ja yrityksissä arviolta 20 miljoonaa sivua vuodessa.

Kopiostoon on kuulunut järjestön perustamisesta alkaen sekä kustantajien että tekijöiden järjestöjä. Sekä kustantaja- että tekijäjärjestöt ovat osallistuneet järjestön lupaehtojen laatimiseen sekä hyväksyneet kunkin alueen kopiointisopimusten ehdot ja korvaukset. Muistioon on liitetty mallisopimuksena koulukopiointisopimus.

Kustantaja- ja tekijäjärjestöt neuvottelevat vuosittain keskenään eriaineistotyyppien osalle tulevien kopiointikorvausten jaosta kustantaja- ja tekijäjärjestöille. Kopiointikorvausten jako tapahtuu vaiheittain:

1. Kopioston hallitus päättää korvausten jaosta eri teostyyppisiä edustaville jäsenjärjestöjen ryhmille (tietokirjallisuus-, kaunokirjallisuus-, lehdistö-, nuotti-, kuva-ryhmä). Jako ryhmille tapahtuu niiden tietojen perusteella, jotka kopiointitutkimukset antavat suojatun ja sopimuksen mukaan korvatun aineiston kopioinnista.
2. Ryhmissä tekijä- ja kustantajajärjestöt sopivat korvausten jaosta tekijäjärjestöjen osuuteen ja kustantajajärjestöjen osuuteen.
3. Tekijäjärjestöt neuvottelevat keskenään ryhmän tekijöiden osuuden jaon ja vastaavasti kustantajajärjestöt kustantajajärjestöjen osuuden jaon. Jakojen perusteena käytetään kopiointitutkimusten tietoja.
4. Järjestö päättää Kopioston ja opetusministeriön vahvistamien ohjeiden puitteissa, mihin se kohdistaa korvaukset. Valtaosa korvauksista käytetään stipendeihin ja palkintoihin. Kustantajat ovat jakaneet korvauksia myös suoraan niihin oikeutetuille kustantajille.

Kopioston hallitus vahvistaa jaon yksimielisen ryhmän neuvottelutuloksen perusteella. Jos ryhmissä ei voida saavuttaa jaosta yksimielisyyttä eikä asiaa saateta välimiesmenettelyssä ratkaistavaksi, hallitus tekee jaosta lopullisen päätöksen.

Muistion liitteenä on kopiointikorvausten jakoa koskeva periaatteisto sekä selvitys siitä, mitä korvausten jaosta tekijöiden ja kustantajien kesken tietokirjallisuusryhmässä on päätetty. Ohjeiden mukaan ryhmissä tapahtuvien neuvotteluiden pyritään sopimaan kullekin ryhmälle osoitetun korvauksen jako jäsenjärjestöjen kesken. Tällöin ratkaistaan ensin kysymys tekijä- ja kustantajajärjestöjen keskinäisestä jaosta.

Kopioston hallitus vahvistaa jaon saatuaan tietoonsa ryhmän neuvottelutuloksen. Erityisen painavista syistä hallitus voi palauttaa asian ryhmässä uudelleen käsiteltäväksi. Ryhmän tällöin ottama kanta, joka voi olla myös sama kuin alkuperäinenkin kanta, saatetaan hallituksen tiedoksi ja hallitus tekee sen jälkeen jaosta lopullisen päätöksen.

Jos ryhmissä ei voida saavuttaa jaosta yksimielisyyttä, asia voidaan saattaa välimiesmenettelyyn, jos ryhmään kuuluvat järjestöt siitä kaikki sopivat. Jos asiaa ei haluta välimiesmenettelyyn tai jos tällaisesta menettelystä ei voida tehdystä vaatimuksesta huolimatta sopia, asia on alistettava hallituksen ratkaistavaksi. Kopioston hallituksen on ratkaistava asia sitä ryhmälle palauttamatta, jos jakoa koskeva asia on ryhmässä vallitsevan erimielisyyden johdosta alistettu hallitukselle tai jos jaosta on annettu välitystuomio tai siitä on olemassa toistaiseksi voimassa oleva sopimus.

Tekijä- ja kustantajajärjestöjen välinen jako tietokirjallisuusryhmässä on koulukopiointikorvausten osalta perustunut hallituksen ratkaisuun vuosina 1979 – 1982 sekä 1989 – 1990. Vuosina 1983 – 1988 jako on perustunut järjestöjen esitykseen. Valtionhallinnon kopiointikorvausten jaon osalta jakopäätös on perustunut järjestöjen esitykseen vuosina 1984 – 1988 ja hallituksen ratkaisuun vuosina 1989 – 1990. Kunnallishallinnon osalta jakopäätös on perustunut järjestöjen esitykseen vuosina 1982 – 1983, 1985 – 1988 ja hallituksen ratkaisuun vuosina 1984 ja 1989 – 1990. Kirkollishallinnon osalta jakopäätökset ovat perustuneet järjestöjen esitykseen vuosina 1982 – 1988 ja hallituksen ratkaisuun vuosina 1989 – 1990. Elinkeinoelämän kopiointikorvausten jakopäätökset ovat perustuneet järjestöjen esitykseen vuosina 1985 – 1988 ja hallituksen ratkaisuun vuosina 1989 – 1990.

Kopioston muistion liitteenä on vielä eräiden ulkomaisten tekijänoikeusjärjestöjen korvausjakoa koskevat tiedot. Jako-osuudet vaihtelevat, mutta missään kustantajien osuus ei ylitä 50 % jako-osuuksista.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja esittää lausuntoon seuraavan.

Tekijänoikeuslain (404/61) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Kirjallisina teoksena suojataan sekä kaunokirjallisia että selittäviä kirjallisia esityksiä. Selittävänä teoksena suojataan esimerkiksi tietokirjoja.

Tekijänoikeuslain 2 §:n mukaan tekijänoikeus tuottaa tietyin lain 2 luvussa säädetyin rajoituksin yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin muuttamattomana tai muutettuna. Kappaleita voidaan valmistaa muun muassa painamalla, piirtämällä tai valokopioimalla. Teos saatetaan yleisön saataviin joko julkistamalla tai julkaisemalla teos. Tekijä voi luovuttaa 2 §:n mukaiset oikeutensa toiselle joko kokonaan tai osittain.

Tekijänoikeuslain 8 §:n mukaan teos katsotaan julkistetuksi, kun se luvallisesti on saatettu yleisön saataviin. Julkistumiseen riittää yhdenkin teoskappaleen saattaminen yleisön saataville. Julkaistuksi teos katsotaan, kun sen kappaleita on tekijän suostumuksella saatettu kauppaan tai muutoin levitetty yleisön keskuuteen. Julkaistu teos on aina myös julkistettu.

Tekijänoikeuksia on rajoitettu sosiaalisista, yhteiskunnallisista ja käytännöllisistä syistä. Rajoitussäännöksiä on tulkittava ahtaasti. Tekijänoikeutta rajoittaa muun muassa 11 a §:n mukainen niin sanottu sopimuslisenssisäännös. Pykälän mukaan, sillä, joka on lukuisia tietyn alan suomalaisia tekijöitä edustavalta järjestöltä saanut luvan valokopioimalla tai vastaavin menetelmin valmistaa julkaistusta teoksesta kappaleita, on oikeus vastaavin menetelmin valmistaa kappaleita sellaisestakin saman alan julkaistusta teoksesta, jonka tekijää järjestö ei edusta. Kappaleita valmistettaessa on tällöin noudatettava luvassa määrättyjä ehtoja.

Tekijän moraalisisista oikeuksista säädetään tekijänoikeuslain 3 §:ssä. Sen mukaan tekijä on ilmoitettava hyvän tavan mukaisesti, kun teoksesta valmistetaan kappale tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin. Pykälässä kielletään myös teoksen muuttaminen tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa tai omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla tai teoksen saattaminen yleisön saataviin sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä. Tekijä voi sitovasti luopua 3 §:n mukaisista oikeuksistaan vain tietyissä rajoitetuissa tapauksissa.

Tekijänoikeuden siirtymisestä säädetään tekijänoikeuslain 3 luvussa. Tekijänoikeuslain 27 §:n mukaan tekijänoikeus voidaan 3 §:n säännöksistä johtuvien rajoitusten luovuttaa kokonaan tai osittain. Kappaleen luovutukseen ei sisälly tekijänoikeuden luovutus. Tekijänoikeuden luovutuksesta eräissä tapauksissa säädetään 30–40 §:ssä; mainittuja säännöksiä on kuitenkin sovellettava vain mikäli ei ole toisin sovittu. Kustannussopimusta koskevat säännökset ovat 31–38 §:ssä.

Tekijänoikeuslain 28 §:n mukaan se, jolle tekijänoikeus on luovutettu, ei saa muuttaa teosta eikä luovuttaa oikeutta toiselle. Milloin oikeus kuuluu liikkeelle, sen saa luovuttaa yhdessä liikkeen tai sen osan kanssa; luovuttaja on kuitenkin edelleen vastuussa sopimuksen täyttämistä. Siten esimerkiksi kustannusoikeudet saaneella kustantajalla ei ole oikeutta luovuttaa oikeuksia edelleen, ellei toisin ole sovittu.

Tekijänoikeuslain 29 §:ssä on viittaussäännös varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annettuun lakiin (228/29), jonka säännöksiä kohtuuttoman ehdon sovittelusta on sovellettava tekijänoikeuden luovutuksesta tehtyyn sopimukseen. Sovittelu voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, jos tekninen kehitys sopimuksen solmimisen jälkeen johtaa siihen, että sopimus tulee jommankumman sopijapuolen kannalta kohtuuttomaksi.

Kustannussopimuksen kohteesta ja siitä oikeudesta, jonka kustantaja saa, säädetään tekijänoikeuslain 31 §:ssä. Pykälän mukaan tekijä luovuttaa kustannussopimuksella kustantajalle oikeuden painamalla tai sen kaltaista menetelmää käyttäen monistaa ja julkaista kirjallisen tai taiteellisen teoksen. Kustannussopimus voidaan tehdä kirjallisesta ja sävellysteoksesta sekä kuvataiteen tuotteesta. Käsikirjoitus tai muu teoksen kappale, jonka mukaan teos on monistettava, jää tekijän omaksi.

Kustannussopimuksella kustantaja yleensä saa yksinoikeuden teoksen julkaisemiseen siinä muodossa ja sillä tavalla kuin sopimuksessa on tarkoitettu. Lain 37 §:n mukaan tekijä ei saa uudelleen julkaista teosta siinä muodossa ja sillä tavoin kuin sopimuksessa on tarkoitettu, ennen kuin painos tai painokset, joiden julkaisemiseen kustantajalla on oikeus, on myyty loppuun.

Kustannussopimus koskee lain 31 §:n mukaan ainoastaan oikeutta painamalla tai sen kaltaista menetelmää käyttäen monistaa kappaleita. Kustannussopimusta koskevia säännöksiä ei siten sovelleta sopimuksiin, jotka koskevat esimerkiksi äänilevyjen tai taiteellisten käyttöesineiden valmistamista, kuvanveistosten valamista tai taideteosten plastillista jäljentämistä. Lainvalmistelutöissä (komiteanmietintö 1953:5, s. 69) todetaan:

"Kuitenkin on huomattava, että käsitettä, 'muu sellainen menetelmä' ei ole tulkittava ahtaasti, vaan että sille päin vastoin on annettava verraten laaja sisällys. Kuvia, joita painetaan valokuvaamalla valmistetuilla kuva-laatoilla, täytyy siten pitää painamalla valmistettuina, vaikkakin valokuvaa on käytetty apuna jäljentämistä toimitettaessa. Myös kirjallisten teosten ns. mikrovalokuvaus (pienoisvalokuvaus), edellyttäen, että kappaleita levitetään suhteellisen runsaasti, voidaan lukea kuuluvaksi painamiseen verrattavaan menetelmään."

Edellä olevaan viitaten tekijänoikeusneuvosto katsoo, että myös valokopioiminen voidaan rinnastaa painamiseen edellyttäen, että siten valmistettuja kappaleita levitetään suhteellisen runsaasti. Menettelyä voidaan tässä tapauksessa pitää kustannustoiminnan luonteisena ja se kuuluu kustannussopimuksen piiriin.

Lausuntopyynnön kohteena olevaan yksittäiseen kustannussopimukseen liittyvät kiinteänä osana Pohjoismaiden kustantajaneuvoston ja Suomen Kustannusyhdistyksen hyväksymät yleiset määräykset, joiden mukaan kustannusoikeus on rajoitettu koskemaan tekijän kustantajalle luovuttamaa yksinoikeutta kirjallisen tuotteen monistamiseen ja julkaisemiseen kirjan muodossa. Lainvalmistelutöissä on otettu kantaa mainitunlaiseen sopimukseen (komiteanmietintö 1953:5, s.73):

"Koska kustantajalle kuuluva yksinoikeus on rajoitettu koskemaan teoksen julkaisemista siinä muodossa ja sillä tavoin kuin kustannussopimuksessa on tarkoitettu, niin johtuu tästä mm., että jos sopimuksen sanotaan

tarkoittavan esim. teoksen julkaisemista 'kirjan muodossa suomen kielellä', kirjailijalle jäisi oikeus julkaista sama teos sanomalehden tai aikakauskirjan jatkokertomuksena sekä toiselle kielelle tehtynä käännöksenä. Hän voisi myös julkaista siitä osia sanomalehdessä tai aikakauskirjassa, millä on merkitystä etenkin sopimuksen koskiessa runo- tai novellikoe-koelmaa. Sitä vastoin kirjailijalla tuollaisissa tapauksissa tuskin voitaisiin katsoa olevan oikeutta kustantajan suostumuksetta sisällyttää teos tai sen osa antologiaan."

Korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO 1977 II 85 katsottiin kustantajan ja lehden julkaisijan loukanneen kirjoittajan tekijänoikeutta, kun kustantaja, jolle oli luovutettu yksinomainen oikeus monistaa ja julkaista teos kirjana, oli antanut osan käsikirjoitusta julkaistavaksi aikakauslehdessä. Ratkaisusta ilmenee se periaate, että tekijän ei voida katsoa luovuttaneen mitään muita oikeuksia kuin ne oikeudet, joiden luovutuksesta on sovittu. Tekijänoikeudellisia sopimuksia ei voi tulkita sillä tavoin laajentavasti, että tulkintateitse voitaisiin laajentaa niiden oikeuksien piiriä, jotka sopimuksessa on nimenomaisesti mainittu, koska tekijänoikeudellinen lähtökohta on tekijän yksinoikeus määrätä teoksesta.

Nyt esillä olevan kustannussopimuksen osana olevien yleisten määräysten 1 §:n mukaan tekijällä ei ole oikeutta sopimuksenalaisen kirjallisen tuotteen julkaisemiseen aikakaus- tai sanomalehdessä sopimatta siitä kustantajan kanssa. Niin ikään tekijää on kielletty sopimuksen voimassaoloaikana omalla tai toisen kustannuksella julkaisemasta teosta, jonka voidaan katsoa kilpailevan sopimuksenalaisen tuotteen kanssa. Tämän määräyksen perusteella tekijä on velvollinen sopimaan kustantajan kanssa myös teoksen julkaisemisesta muussa kuin kirjan muodossa.

Tekijänoikeuslain 11 a §:n mukaan lukuisia suomalaisia tekijöitä edustavan järjestön myöntämä lupa valmistaa valokopioimalla tai vastaavin menetelmin julkaistuista teoksista kappaleita sitoo myös järjestöön kuulumattomia tekijöitä, joiden oikeuksia on siten rajoitettu. Tekijöitä edustavana järjestönä toimii Kopiosto ry, joka määrää kopioinnin lupaehdot. Pykälän perusteella harjoitettavasta kopioinnista maksettujen korvausten jakamisesta ja käyttämisestä tekijöiden yhteisiä tarkoituksia varten määrää niin ikään Kopiosto ry.

Laissa käytetään termiä "tekijöitä edustava järjestö." Tekijänoikeuskomitean (komiteanmietintö 1980:12, s. 122–123) mukaan: "Termi 'tekijöitä' on valittu samoin perustein kuin TekijäL 22 §:ssä. Sillä tarkoitetaan tässä niin kuin useimmissa muissakin 2. luvun säännöksissä sitä, jolla on tekijänoikeus teokseen: nyt kyseessä olevassa tapauksessa oikeus päättää teosten valokopioimisesta. Tämä oikeus voi olla tekijällä tai hänen kuoltuaan kuulua hänen oikeudenomistajilleen. Se on voitu myös sopimuksella siirtää toiselle. Näin ollen sopimuksentekokelpoisia eivät ole vain varsinaiset tekijät vaan myös esim. kustantajien edustajat. Kysymys siitä, mikä tai mitkä järjestöt kullakin alueella ovat kelpoisia tekemään teosten

valokopiointia koskevan sopimuksen, on ratkaistava tulkitsemalla kysymykseen tulevia kustannussopimuksia ja muita sopimuksia. Koska valokopioinnissa useammin kuin 22 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa on otettava lukuun muut oikeudenhaltijat kuin tekijät, voitaisiin 11 a §:n 1 momentissa käyttää termiä oikeudenhaltija. Tämä saattaisi kuitenkin aiheuttaa sekaannusta 2 luvun terminologiaan, jossa termiä 'tekijä' käytetään kaikkien oikeudenhaltijoiden yleisnimityksenä."

Tekijänoikeuskomitea on edelleen (komiteanmietintö 1980:12, s. 134) todennut, että valokopiointiin tai vastaaviin menetelmiin ei lueta menetelmiä, joissa monistus tapahtuu kustannustoiminnan luonteisesti tai muutoin suurina painoksina. Näin voi siis olla siinäkin tapauksessa, että monistaminen tapahtuu valokopiointitekniikkaa käyttäen.

Koska lain 11 a § ei koske kustannustoiminnan luonteista valokopiointia, jää pykälän mukainen kopiointioikeus kustannussopimuksen ulkopuolelle. Näin ollen 11 a §:n mukaisesta valokopioinnista määrääminen jää varsinaisille tekijöille, ellei näiden oikeuksien luovutuksesta erikseen sovita kustannussopimuksen yhteydessä tai erillisellä sopimuksella. Lausuntopyynnön kohteena olevassa kustannussopimuksessa ei ole mainintaa 11 a §:n mukaisten oikeuksien siirtymisestä. Myöskään sopimuksen osana olevien yleisten määräysten 1 §:n mukainen kielto julkaista sopimusalaisen tuotteen kanssa kilpailevaa teosta ei voi merkitä sitä, että tekijät tarvitsisivat kustantajan suostumuksen 11 a §:n mukaisista valokopiointioikeuksista määräämiseen, koska mainitut valokopiointioikeudet eivät ole julkaisu-oikeuksia. Nyt kysymyksessä olevan kustannussopimuksen mukainen kilpailukiello koskee vain julkaisutoimintaa kaikissa muodoissa, eikä mainittua sopimusmääräystä voida laajentavasti tulkita koskemaan myös julkaistujen teosten jälkikäyttöä, josta lain 11 a §:ssä on kysymys.

Tekijänoikeuslaissa ei ole tunnustettu kustantajille itsenäisiä oikeuksia esimerkiksi teoskappaleisiin sillä tavoin, että kustantajilla olisi tekijänoikeuslain perusteella itsenäinen oikeus määrätä lain 11 a §:n valokopiointioikeuksista, mikä käy ilmi lainvalmistelutöistä, joihin edellä viitattiin. Lainvalmistelutöistä nimenomaisesti käy ilmi, että kustantajilla voi olla vain kustannussopimukseen tai muuhun sopimukseen perustuvia oikeuksia. Sopimuksille ei ole asetettu määrämuotovaatimuksia. Edellä olevaan viitaten tekijänoikeusneuvosto toteaa, että nyt esillä olevassa kustannussopimuksessa ei ole siirretty valokopiointioikeuksia kustantajalle. Kopioiston toimittamista valokopioinnin valvontaa koskevista yhteistyösopimuksista ilmenee kuitenkin, että sekä Suomen tietokijralijat ry että Suomen Kustannusyhdistys ry ovat tehneet Kopiosto ry:n kanssa sopimuksen 11 a §:n mukaisten oikeuksien valvonnasta.

Tekijänoikeusneuvosto on edellä tarkastellut lausuntopyynnössä tarkoitettua kustannussopimusta tekijänoikeuslain säännösten kannalta. Tämän aineiston perusteella voidaan vastata vain lausuntopyynnössä esitettyihin

kysymyksiin 1 ja 2. Mitä tulee kysymykseen 3, niin tekijänoikeuslain 11 a §:ssä säädetään vain niiden tekijöiden oikeudesta henkilökohtaiseen korvaukseen, joita pykälässä tarkoitettu järjestö ei edusta. Tällaisten tekijöiden osalta ei lausuntopyynnössä ole kuitenkaan esitetty mitään aineistoa, jonka perusteella kysymykseen voitaisiin antaa vastaus. Järjestön määräysvaltaa korvausten jakamisesta järjestön edustamille tekijöille tai tekijöiden yhteisiä tarkoituseriä varten ei ole 11 a §:ssä rajoitettu. Näin ollen kysymys niiden tekijöiden osuudesta kopiointikorvauksiin, joita järjestö edustaa, on tekijöiden ja heitä edustavan järjestön välinen asia.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että vaikka varsinaiset oikeudet määrätä tekijänoikeuslain 11 a §:n mukaisesta julkaistujen teosten valokopiointista jäisivät kustannussopimuksen mukaan tekijöille, tekijät voivat periaatteessa erikseen sopia valokopiointista maksettavien korvausten jakamisesta kustantajien kanssa ottaen huomioon esimerkiksi valokopiointitoiminnasta osapuolille aiheutuvat taloudelliset menetykset. Tällaiselle sopimukselle ei ole asetettu minkäänlaisia muotovaatimuksia, joten suullinen ja jopa hiljainenkin sopimus voi olla pätevä. Niiden tekijöiden osalta, joita 11 a §:ssä tarkoitettu järjestö edustaa, korvauksista määrääminen jää viime kädessä järjestön asiaksi.

Tekijänoikeuslain 11 a §:n lainvalmistelutöistä käy ilmi, että valtion viranomaisten ja tekijä- ja kustantajajärjestöjen välillä on neuvoteltu valokopiointikorvauksista jo lakia valmisteltaessa. Lain esitöissä on myös todettu, että valokopiointista aiheutuu usein menetyksiä myös muille oikeudenhaltijoille kuin varsinaisille tekijöille. Tekijänoikeusneuvostolle toimitetusta aineistosta käy ilmi, että tekijä- ja kustantajajärjestöjen välillä on Kopiosto ry:n piirissä vakiintunut käytäntö valokopiointikorvausten jakamisesta.

Tekijänoikeusneuvosto viittaa tekijäjärjestöjen ja kustantajajärjestöjen 6.11.1984 tekemään valokopiointikorvausten jakoa koskevaan välityssopimukseen, jonka mukaan osapuolet ovat saattaneet valokopiointista maksettavia korvauksia koskevan erimielisyyden välimiesoikeuden ratkaistavaksi. Välitystuomiolla 7.6.1985 on vahvistettu valokopiointista maksettavien korvausten jakaminen tekijä- ja kustantajajärjestöjen kesken. Osapuolet ovat välityssopimuksen mukaan sitoutuneet suosittamaan välitystuomiolla vahvistettavaa ratkaisua Kopiosto ry:n hallitukselle.

Yhteenveto

Esillä olevassa kustannussopimuksessa tekijä on luovuttanut kustantajalle yksinoikeuden julkaista kirjallinen tuote kirjan muodossa. Kustannussopimuksen osana olevien yleisten määräysten mukaan tekijän on lisäksi sovittava kustantajan kanssa kirjallisen tuotteen julkaisemisesta aikakaustai sanomalehdessä. Lisäksi tekijää on kielletty sopimuksen voimassaoloaikana julkaisemasta teosta, jonka voidaan katsoa kilpailevan sopimuk-

senalaisen tuotteen kanssa. Julkaisukiello koskee esimerkiksi teoksen monistamista valokopioimalla siten, että kappaleita levitetään suhteellisen runsaasti, koska tällaista menettelyä voidaan pitää kustannustoiminnan luonteisena ja se kuuluu kustannussopimuksen piiriin.

Tekijänoikeuslain 11 a § ei sovellu kustannustoiminnan luonteiseen monistamiseen silloinkaan, kun monistaminen tapahtuu valokopiointitekniikkaa käyttäen, joten 11 a §:n mukaiset oikeudet eivät kuulu kustannussopimuksen piiriin, jollei niistä ole kustannussopimuksessa erikseen sovittu. Esillä olevassa kustannussopimuksessa ei ole sovittu mainittujen oikeuksien luovuttamisesta, joten ne jäävät tekijälle, ellei niitä ole luovutettu erillisellä sopimuksella. Tekijänoikeuslain mukaan kopiointioikeudet voivat siirtyä kustantajalle vain sopimuksen perusteella. Tällainen sopimus ei kuitenkaan edellytä määrättyä muotoa, joten suullinen ja jopa hiljainenkin sopimus voi olla pätevä. Tekijänoikeusneuvostolle toimitetusta aineistosta käy ilmi, että sekä tekijä- että kustantajajärjestöt ovat valtuuttaneet Kopiosto ry:n valvomaan valokopiointioikeuksia.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, ettei sen toimivaltaan kuulu näyttökysymysten ratkaiseminen, eikä se siten voi ottaa kantaa valokopiointioikeuksien siirtymisen osalta muuhun kuin esitettyyn kustannussopimukseen. Riippumatta siitä, onko tekijä siirtänyt kustantajalle varsinaiset kopiointioikeudet eli oikeuden määrätä teosten valokopioinnista, on mahdollista, että tekijä erikseen sopii kopioinnista maksettavien korvausten jakamisesta kustantajan kanssa ottaen huomioon osapuolille kopioinnista aiheutuvat taloudelliset menetykset. Niiden tekijöiden osalta, joita tekijänoikeuslain 11 a §:ssä tarkoitettu järjestö edustaa, korvausten jakaminen on viime kädessä järjestön asia. Tekijänoikeuslain valmistelutöistä käy ilmi, että jo lakia valmisteltaessa valtion viranomaiset ja kustantaja- ja tekijäjärjestöt neuvottelivat kopiointikorvauksista. Myös Kopiosto ry:n piirissä on tekijä- ja kustantajajärjestöjen välillä vakiintunut käytäntö valokopiointikorvausten jakamisesta.

Tekijä- ja kustantajajärjestöt ovat 6.11.1984 tehneet välityssopimuksen, jonka perusteella kopiointikorvausten jakoa koskeva erimielisyys on saatettu välimiesoikeuden ratkaistavaksi. Välitustuomiolla 5.6.1985 on vahvistettu kustantaja- ja tekijäjärjestöjä välityssopimuksen perusteella sitova suositus valokopiointikorvausten jakamisesta.

Eriävä mielipide

Jäsenet Marja-Leena Mansala, Arto Alaspää ja Matti Anderzén

Lausuntopyynnön mukana tulleiden kustannussopimuksen sekä yleisten määräysten mukaan tekijä luovuttaa kustantajalle yksinomaisen kustannusoikeuden. Sopimus koskee sekä ensimmäistä painosta että seuraavia painoksia. Kustantajalla on lisäksi oikeus määrätä teoksen painoasusta.

Kustannussopimuksella tarkoitetaan tekijän kustantajalle luovuttamaa yksinoikeutta kirjallisen tuotteen monistamiseen ja julkaisemiseen kirjan muodossa. Tekijällä ei ole oikeutta julkaista kustannussopimuksen alaista kirjallista tuotetta aikakausi- tai sanomalehdessä sopimatta siitä kustantajan kanssa. Korkeimman oikeuden ratkaisun 1977 II 85 mukaan myöskään kustantaja ei saa tekijän suostumuksetta luovuttaa edelleen oikeutta julkaista osaa teoksesta artikkelina.

Lausuntopyynnössä todetaan edelleen, että kustannussopimuksella ei ole luovutettu jo julkaistujen teosten valokopiointioikeutta. Tämä seikka muodostaa lausunnon keskeisen sisällön.

Tekijänoikeuslain 2 §:n mukaan tekijällä on yksinomainen oikeus määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita. Kuten edellä on todettu, kustannussopimuksella tekijä luovuttaa kustantajalle edellä mainitun oikeuden kappaleiden valmistamiseen.

Tekijänoikeus 11 a §:llä on pyritty järjestämään säännöksen säätämisaikoihin aina vain merkityksellisemmäksi tullut epäkohta eli valokopiointista aiheutuneen taloudellisen menetyksen korvaaminen. Säännöksessä käytetään termiä "tekijä", mutta komiteanmietinnössä 1980:12 on todettu, että sanalla tarkoitetaan lähinnä oikeudenhaltijoita. Käsityksemme mukaan 11 a §:11ä ei ole luotu mitään uutta oikeutta. Kysymyksessä on lähinnä oikeudenomistajille lisääntyneestä laittomasta kopiointista aiheutuneen taloudellisen epäkohdan korjaamisesta.

Kopioisto ry:n, Suomen Kustannusyhdistys ry:n, Suomen Tekniset Kustantajat ry:n, Suomen tietokirjalijat ry:n sekä Suomen Kääntäjien ja Tulkkien Liitto ry:n tekemän välityssopimuksen perusteella on annettu kopiointikorvausten jakautumista osapuolten välille koskeva välitystuomio 7.6.1985. Välitystuomio koskee nimenomaan korvauksen jakautumista eri oikeudenhaltijoiden kesken. Jakoperustetta pohtiessaan välimiehet ovat kuitenkin käsitelleet mm. korvausjärjestelmän perustetta. Välitystuomion perusteluissa todetaan, että "järjestelmän taustalla on toteamus siitä, ettei kopiointia voida eikä tulekaan kielloilla kokonaan estää, vaan se on tavalla tai toisella voitava sallia. Kun luotu järjestelmä on merkinnyt siihen asti suojatun tekijänoikeuden kaventamista varsinaisilta oikeudenhaltijoilta lupaa kysymättä, on vastineeksi siitä haluttu antaa kollektiivinen korvaus." Katsomme, että edellä mainitussa lainauksessa esitetty ajatus vastaa täysin niitä ajatuksia ja perusteluja, jotka komiteamietinnössä 1980:12 on 11 a §:n perusteluissa todettu.

Edellä mainituilla perusteilla lähtisimme siitä, että 11 a §:n tarkoitus huomioon ottaen ei ole kysymys oikeudesta, jonka tekijä siirtää tai pitää itselleen. Kysymyksessä on järjestelmä, jonka tarkoitus on korvata se taloudellinen menetys, joka oikeudenhaltijoille aiheutuu kopiointista.

Päähuomio tulisikin kiinnittää siihen, kenelle on luovutettu oikeus valmistaa kappaleita.

Edellä mainitun mukaisesti 11 a §:ssä mainittu tekijä olisi nimenomaisesti se, johon kopioinnin taloudelliset, negatiiviset seuraamukset kohdistuvat. Kiistatonta tässä yhteydessä lienee se, että kopioinnin taloudelliset seuraukset kohdistuvat myös kustantajiin.

Tekijänoikeuslain 11 a §:n sanamuoto mahdollistaa teoksen julkaisemisen kokonaan. Mikäli näin tapahtuu, on kysymyksessä julkaisutoimintaan rinnastettava toiminta. Jo tämän ajattelun kautta voidaan katsoa, että kustantajat ovat tekijöitä 11 a §:n tarkoittamassa mielessä. Kustantajillehan on nimenomaisesti siirtynyt oikeus valmistaa kappaleita.